

VDW 2.0 (Soundweaving + Pure Hungarian) kiállítás – megnyitó beszéd

„Ilyen vendég ország még nem volt a VDW-en!” – ezzel a dicsérettel méltatta Lilli Hollein, a VDW igazgatója és egyben főkurátora a magyar vendégszereplést Bécsben. Többek között Svájc, Belgium, Spanyolország és Lengyelország után Magyarország következhetett e kitüntetett szerepben.

Én most utólag azt mondom: Sejtettem, hogy jó vége lesz! Meg reméltem is. Meg tartottam tőle, hogy mégsem lesz jó vége.

Már két éve igazgattam nagy erővel a bécsi Collegium Hungaricumot, s feltűnt, hogy a város egyik legtrendibb fesztiválja a VDW. Mert megmozgatja a szakmát, a sajtót és a fiatal közönséget. Ott a helyünk, gondoltam, miután korábbi kapcsolataim révén volt elképzelésem arról, hogy mi zajlik a magyar design szcénában és mit csinálnak a legjobb műhelyek, ill. oktatási intézmények.

2012 tavaszán bejelentkeztem a két ladyhez, azaz a VDW akkor még két igazgatónőjéhez. Néhány udvarias mondat után nem bírtam tovább, és nekik szegeztem a kérdést: Mondják, mit kell tennünk ahhoz, hogy Magyarország a VDW vendég országa legyen?

Összenéztek, elmosolyodtak, és azt mondták: „Hát, az nem olyan egyszerű. Ne gondolja, hogy oda csak úgy bevásárolja magát egy ország. Legfőképpen azt kell látnunk, hogy Önök ezt nagyon akarják, mindent megtesznek érte a mi irányunkban, partnerséget építünk, bizalom van közöttünk, ja és mindennél már csak egy dolog fontosabb: hogy legyen is mit akarni. Akkor majd – néhány év múlva – visszatérhetünk erre a kérdésre.”

Jól van, drágáim, gondoltam, abban biztos vagyok, hogy lesz mit mutatni, csak Ti azt még nem tudjátok. 2012-ben a Collegium Hungaricum Bécs szervezésében, együttműködésben a SZTNH-val, kéz a kézben Halasi Ritával, bejuttattuk a VDW programjába a Helsinki „World Capital of Design” magyar kiállítását. Kezdtünk a bécsi design-ladykkel egymásra hangolódni. Aztán 2013-ban Gryllus Ábris MOME-projektje, a „Synonyms” lett a VDW egyik kiemelkedő projektje. A design-vasladyk egyre több mosolyt eresztettek meg.

2014 elején pedig vettem egy nagy levegőt, és megkérdeztem Lilli Holleintől, hogy mit szólna egy vendégország-programhoz. Én úgy magamban 2015-öt céloztam meg. Hosszú szünet következett, aztán kibökte, hogy ők eredetileg Brazíliára gondoltak. Brazília? Uramisten! Még 2065-ben sem kerülünk sorra. Majd két perccel később megegyeztünk abban, hogy 2014-ben Magyarország lesz a VDW vendég országa.

Mert lássuk be, Ausztriában azért még ma sem az jut elsőként az emberek eszébe rólunk, hogy design. Persze, persze, gyorsan el lehet jutni a műveltebb beszélgetés keretében Breuer Marcell székéig meg a Rubik-kockáig. De aztán itt vége is. A szakmai siker mellett tehát a VDW 2014 magyar vendégszereplésének legnagyobb hozadéka, hogy végre tehattünk a szomszédoknál egy határozott lépést a progresszió, az innováció és a nyitás irányába. Magyarország, mint progresszív design-műhely? Jó néhány – talán a VDW 35 ezer látogatójának nagy része – feltette magának ezt a kérdést, amire világos, igenlő választ kapott 2014. szeptember végén és október elején. Ausztriában sok pozitív klisé él rólunk, s szemben más szomszédokkal ez még mindig a kedvezőbb formája a néplélek általánosításainak. De meggyőződésem, hogy éppen 25 évvel az osztrák-magyar határnyitás után itt az ideje, hogy a kultúra és a társadalom kreatív és friss energiái is meggyőzően hassanak a szomszédokra. Hiszen nem csak a mi Alföldünk, hanem a design is tágítja a látóhatárt.

A további szavak helyett beszéljenek még egy kicsit a számok:

A 2014-es VDW magyar díszvendég programjában 9 magyar projekt jelenhetett meg, ebből 5 olyan kiállítás, amely a fesztivál egész ideje alatt látogatható volt. A magyar vendég ország programot 40.000 példányos fesztivál-programfüzetben hirdette meg a VDW.

A magyar vendégprogramot és a háttér információkat tartalmazó újságot (ilyesmi először készült a VDW történetében!) 5.000 példányban terjesztettük Bécsben.

A VDW-nek kb. 35.000 látogatója volt városzerte és 10 nap alatt, ebből 5.000 ember egészen biztosan látta a Pure Hungarian és a Soundweaving tárlatokat. De az osztrák-magyar Pecha Kucha Nighton és a Határ – közeledés, találkozás, áttörés c. kiállítás megnyitóján akár egy este is 150 új vendéget sikerült a programokra elcsábítani.

Az egyik legfontosabb eredmény, hogy a vendég ország programban több mint 40 magyar designer, építész és más alkotó vett részt aktívan, míg a WAMP design-vásáron kb. 80 kiállító működött közre.

A VDW magyar programjáról több mint 70 cikk, tudósítás, interjú, stb. jelent meg az osztrák és a magyar média különböző műfajaiban.

De ha a produciók és a design-műhelyek kiválóak is, azért azzal még simán elszúrhattuk volna, hogy a magyar partnerintézmények, szervezők, kurátorok és finanszírozók menet közben jól összevesznek egymással. Ja, hogy hallottak már ilyesmiről? Én is, de ez nem ez a projekt volt. Azt hiszem, e téren is felnőttünk a nemzetközi mezőnyhöz és a feladathoz.

Ehhez persze olyan csodálatos és zseniális partnerek szükségeltettek, mint Halasi Rita Mária kurátor, mint a MOME korábbi és jelenlegi rektora, vagyis Kopek Gábor és Fülöp József, mint a Design Terminál stratégiai igazgatója, Böszörményi Nagy Gergely. Ehelyütt szeretném még külön megköszönni legközelebbi munkatársam és barátom, Viola Kristóf fantasztikus és önzetlen munkáját, a koncepciótól a szervezésig szinte minden területen.

És hát természetesen, ha mások mondják, hogy ilyen vendég ország program még nem volt, akkor nem hagyhattam ki, hogy ne hozzam el e megnyitóra Lilli Hollein üdvözetét is, aki a következőket írta:

„Tisztelt közönség,

létezik Bécsben egy életrajzi különlegesség, mely így szól: először külföldön kell sikeresnek lenni ahhoz, hogy az embert a saját városában is elismerjék.

Nem tudom, hogy ez Budapesten is így van-e.

De azt állítom, hogy ez a kiállítás – mely előtt állnak – teljesítette ezt az utat. A legcsodálatosabb módon járult hozzá az idejé Vienna Design Week sikeréhez. Bár úgy tűnik, hogy a közvetlen összeköttetéstől és a kommunikációs lehetőségektől összezsugorodott a világ, mégis újra és újra rábukkan az ember a saját tudományágán belül bizonyos vakfoltokra. Lenyűgözött az a tavaszi tanulmányút, melyen saját csapattal Halasi Rita szervezésében részt vehettem. A számtalan stúdió, a MOME különböző projektjei és a szcena lelkesedése rögtön meggyőztek arról, hogy Magyarország megérdemli azt a hangsúlyt a fesztiválon belül, hogy vendég ország lehessen. A szakmai közönség értékes betekintést nyerhetett a magyar design-szcena minőségébe és egyik olyan oktatási intézményébe, mint a MOME. Ugyanakkor a széles közönséget is magával ragadta az a változatosság, mellyel Magyarország bemutatkozott a 2014-es Vienna Design Week keretében.

Reméljük, hogy az a kulturális párbeszéd, mely a fesztivált megelőzően és közben kialakult, a jövőben is folytatódni fog.

Még egyszer szeretném szívből megköszönni minden résztvevőnek, mindenekelőtt Halasi Ritának, a munkáját és hozzájárulását.

Szívélyes üdvözlettel Bécsből,

Lilli Hollein „

Ezennel én is megköszönöm kitüntető figyelmüket, s kívánok a magyar design szakmának, a magyar designereknek még számos olyan sikeres nemzetközi megmérettetési és kapcsolatépítési lehetőséget, mint amilyen a 2014-es VDW magyar vendég ország programja volt.

Méhes Márton

Igazgató

Collegium Hungaricum Bécs

Balassi Intézet

Elhangzott 2014. november 18-án, a Pure Hungarian és a Soundweaving tárlatok megnyitója alkalmából a budapesti Ponton Galériában.